

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXVIII ♦ Nr. 1 (382) ♦ IANUARIE 2018

Mântuitorul Hristos și Apostolul Pavel

Întâmplarea petrecută pe I drumul Damascului arată întreaga tragedie a gândirii și a voinței omenești, întreaga nimicnicie a planurilor pe care și le fac oamenii atunci când se opun voinței lui Dumnezeu.

» Pagina 4

Îngropatul Anului Vechi sau Revelionul popular

Pentru societatea modernă, noaptea trecerii dintre ani reprezintă un moment de bucurie și divertisment, însă, pentru tradiția populară constituie o perioadă magică, încărcată de obiceiuri tradiționale.

» Pagina 5

Din viața eparhiei

Slujire arhierescă de Anul Nou, în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia
Vizite arhieresti în protopopiatele Sebeș, Aiud și Alba Iulia
Ziua Culturii Naționale sărbătorită la Luduș

Paginile 2-3

Varia

Depresia în cazul persoanelor de vârstă a III-a
Tăierea împrejur cea după trup a Domnului
În Mănăstirea Sumela din Turcia a fost descoperită o capelă despre care nu se știa nimic până în prezent

Pagina 7

Anul omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918

Credința creștină, adusă prin propovăduirea Sfinților Apostoli în spațiul carpato-danubiano-pontic, reprezintă elementul constitutiv al ființei și existenței poporului român. Îngemănarea dintre etnogeneza românească și asumarea Evangheliei lui Hristos de către locuitorii Daciei exprimă limpede identitatea ontologică a neamului nostru, născut creștin. Conservarea acestei conștiințe identitare și propășirea unității naționale și spirituale a poporului român au fost susținute de către Biserica Ortodoxă atât prin ființa și însușirile ei, cât și prin eforturile clericilor din toate timpurile și din toate provinciile țării. Cu prilejul centenarului Marii Uniri de la 1918, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2018 drept *Anul omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918*, în tot cuprinsul Patriarhiei Române.

Uniți „în cuget și în simțire”, românii și-au dorit dintotdeauna să trăiască împreună în legea creștinească, întipărită ființial în sufletele lor, între granițele pământului patriei străjuit de înalta cetate de munți a Carpaților și de cursul lin al Dunării, lângă fereastra luminoasă a Mării. Păzi-

rea neștirbită a spiritului românesc, născut din sămânța creștină ce a rodit pe pământul mănos al moștenirii daco-romane, a fost mereu în grija Bisericii strămoșești. Pentru realizarea și păstrarea idealului unității de credință și de

neam a românilor s-au ridicat în sânul poporului numeroși sfinți, martiri, mărturisitori și eroi naționali care au plătit prețul sângelui în lupta lor împotriva asupririlor străine și a ideologiilor politice și prozelitiste. Ziua de biruință și de

încununare a tuturor jertfelor înaintașilor noștri a sosit la 1 Decembrie 1918, prin alipirea Transilvaniei întregii Români.

Inițiativa proclamării *Anului omagial* are drept scop să aducă în centrul misiunii Bisericii de astăzi aspecte precum: unitatea de credință – temelie a unității Bisericii, unitatea Bisericii în fața persecuțiilor, unitatea Bisericii în fața ereziilor, unitatea Bisericii în fața curentelor filosofice și a ideologiilor politice și contribuția Bisericii la promovarea conștiinței naționale a poporului român și la făurirea statului român unitar modern. Astfel, roadele credinței și ale participării la cultul divin, puterea martirajului și a mărturisirii necondiționate și păstrarea cu sfințenie a valorilor spiritualității românești sunt doar câteva repere care au stat la temelia înflorii ethosului național. În virtutea spiritului autohton, ancorat în principiile evanghelice care au devenit lege de viață, românii au reușit să treacă biruitori peste toate vicisitudinile istoriei, care le-au stat în calea realizării visului mult așteptat.

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul ierarhului

Celebrăm darul sfânt al unității naționale

Momentul cel mai înălțător al evului mediu românesc l-a reprezentat prima unire a Țărilor Române, înfăptuită de către voievodul Mihai Viteazul. Prin unirea Țării Românești cu Transilvania și apoi cu Moldova, s-a dat curs unei necesități istorice și, totodată, s-a deschis o etapă decisivă în făurirea unității naționale a românilor. Pentru prima oară de la statul dac din vremea lui Burebista și Decebal, Principatele Române erau adunate laolaltă sub un singur voievod. Marele său vis – „unirea tuturor celor de o credință și de o lege” – s-a împlinit, încât Mihai Viteazul a devenit „Restitutor Daciae”, cum îi spuneau contemporanii.

Actul de la 1600 a pus cu pregnanță în evidență aspirațiile, voința și hotărârea poporului român de dincoace și de dincolo de lanțul Carpaților, din întreaga arie a vechii Dacie, de a avea un stat centralizat și independent. Unirea Țărilor Române într-un singur stat n-a durat mult, dar ea a fost suficientă pentru a aprinde flacăra ce avea să lumineze calea românilor spre unitatea lor deplină. Ea a marcat o piatră de hotar în dezvoltarea conștiinței unității poporului nostru.

Locuirea neîntreruptă de milenii în vatra dacică, în vatra străbună, a făcut să se mențină nestinsă făclia unității acestui popor atât de vitregit de istorie. Românii nu și-au pierdut numele, nici nu l-au vândut câtă vreme și-au păstrat legea strămoșească. Ei și-au apărut ca pe cel mai scump odor numele și limba. Mitropolitul Varlaam al Moldovei adresa în 1643 *Cartea românească de învățătură* către „toată seminția românească”, iar Mitropolitul Simion Ștefan al Transilvaniei, conștient de unitatea neamului românesc, în *Prefața Noului Testament din 1648*, accentuează necesitatea unei limbi unitare care să fie înțeleasă de toți românii.

Cronicarul Miron Costin, pe la 1650, cunoaște unitatea și latinitatea neamului său, arătând că „numele cel mai adevărat de la primul descălecat prin Traian este rumân sau romanus, nume care este dat îndeobște și muntenilor și moldovenilor și celor ce locuiesc în Țara Transilvaniei”. Învățăutul stolnic Constantin Cantacuzino scria prin anul 1716 că „rumânii” sunt nu numai cei din Muntenia, ci și cei din Transilvania și cei din Moldova și din alte părți

care au aceeași limbă. „Toți una sunt – zice el. Pe aceștia tot romani îi ținem, căci toți aceștia dintr-o fântână au izvorât și cură”.

Ideea unității și apartenenței la un singur neam, la o singură națiune, se conturează cu și mai multă convingere și claritate în secolele următoare. În 1848, miile de români strânși pe Câmpia Libertății de la Blaj strigau: „Vrem să ne unim cu Țara!” În 1859, are loc unirea Moldovei cu Țara Românească punându-se temelia constituirii României moderne. La 9 mai 1877, a fost proclamată independența de stat. Această hotărâre a fost întâmpinată cu entuziasm în toată țara, obținerea independenței fiind un pas important pe calea realizării unității naționale depline.

Lupta seculară dusă de cele mai înaintate forțe ale poporului român din Moldova, Muntenia și Transilvania, de cărturarii și marii gânditori ai neamului, a fost încununată victorios la 1 decembrie 1918. Marea Unire de la Alba Iulia constituie pentru români cel mai important eveniment istoric din toate timpurile. Referindu-se la acest act epocal, ilustrul profesor Ioan Lupăș scria: „Adunarea de la Alba Iulia a

fost cea mai măreață dintre toate manifestările suveranității naționale, nu numai prin covârșitoarea mulțime ce a luat parte la ea, dar și prin însuflețirea și demnitatea cetățenească”.

Acum, când se împlinesc o sută de ani de la înfăptuirea României Mari, suntem chemați să ținem seama de învățămintele istoriei care subliniază cu putere imperativul unității naționale române. Rememorarea trecutului trebuie să țină treaz sentimentul datoriei față de neam. Numai „uniți în cuget și-n simțiri”, noi putem lucra eficient pentru propășirea Patriei și pentru învingerea dificultăților prin care trecem. La acest popas aniversar, să ne amintim de făuritorii Marii Uniri și de toți care s-au jertfit pentru libertate și unitate națională. Precum ne îndeamnă istoricul Nicolae Iorga, „fără a uita pe nimeni, omagiul recunoștinței noastre să se îndrepte azi către poporul acesta întreg, de oriunde și din toate veacurile, martir și erou”.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Ianuarie

Sfântul Apostol Timotei

Sfântul Timotei, cinstit la 22 ianuarie, ucenicul și prietenul Sfântului Apostol Pavel, unul dintre sfinții pomeniți în Sfânta Scriptură, este numit în aceeași cinste cu Apostolii, ca evanghelizator de popoare și model de slujitor al Bisericii. El este, totodată, unul dintre primii episcopi ai Bisericii. Mama sa era evreică, iar tatăl său era grec. De copil, a fost ținut departe de cultul păgân și, prin râvna mamei sale Eunichi și a bunicii evlavioase Loida, a deprins foarte bine legea iudaică. A învățat Scripturile Vechiului Testament, a învățat despre Dumnezeu lui Avraam și al lui Iacov, pe care l-a iubit. Fire sobră, Timotei a stat departe de sărbătorile păgânilor, găsindu-și de multe ori liniștea în împrejurimile stâncoase ale Listrei, unde putea medita netulburat. În multe privințe, Timotei se aseamăna cu Sfântul Apostol Pavel. Amândoi cunoșteau foarte bine legea iudaică, amândoi erau învățați și animați de același dor de a cunoaște cele ale lui Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel a predicat Evanghelia în Listra, unde mulți dintre elini și evrei au crezut și s-au botezat, printre aceștia aflându-se și tânărul Timotei, care a devenit imediat

unul dintre ucenicii apropiați ai Sfântului Pavel.

Apostolul neamurilor l-a numit pe Timotei „adevărat fiu al credinței”, iar tânărul ucenic l-a urmat pe Sfântul Apostol Pavel în timpul călătoriilor sale misionare. A fost alături de el în Efes, de unde a plecat într-o misiune de evanghelizare în Macedonia, și a petrecut o vreme în temnița de la Roma, alături de mentorul său.

Conform tradiției, Timotei l-a cunoscut și pe Sfântul Evanghelist Ioan, iar după ce acesta a fost exilat în insula Patmos, Timotei a fost hirotonit de Sfântul Pavel episcop al Efesului.

În anul 80, în orașul Efes a avut loc o procesiune păgână foarte violentă. Timotei i-a mustrat pe cei care au organizat-o, încercând să o oprească. Episcopul Efesului a fost prins de păgânii mâniași care l-au bătut cu toiege, l-au târât la marginea unui drum și l-au ucis prin lovituri cu pietre. Timotei a mărturisit și în ultimele clipe ale vieții pământești dragostea pentru Biserică. A luptat cu păgânismul, cu minciuna și rătăcirea și a biruit prin jertfa vieții lui, întărindu-i în credință pe creștini, pentru care a rămas model de statornicie în credință și pildă vrednică de urmat.

» continuare din pag. 1

Anul omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918

În ceea ce privește tema *Anului comemorativ*, atenția noastră se îndreaptă spre recunoașterea meritelor făuritorilor Marii Uniri, prețuindu-i pentru jertfa lor patriotică și socotindu-i adevărate chipuri de lumină și de întărire spirituală pentru generația contemporană și pentru generațiile care vor urma. Vor fi comemorați slujitorii Bisericii străbune promotori ai Marilor Uniri din anii 1600, 1859 și 1918, conducătorii politici și intelectualii de renume care au luptat pentru integritatea teritorială și demnitatea națiunii. De asemenea, va fi subliniată și contribuția întregului cler bisericesc, în mod special a celui militar, a cinului monahal și a dreptcredincioșilor creștini care au luptat cu vitejie în ostile țării pentru apărarea patriei și a credinței ortodoxe strămoșești.

Pentru noi, clerul și credincioșii din Arhiepiscopia Alba Iuliei, anul 2018

este un prilej festiv de a celebra întregirea neamului și de ne sădi în suflete ideea importanței unității de credință și de sânge a acestui popor greu încercat prin veacuri. La Alba Iulia, a fost realizată pentru prima dată unirea românilor de către Mihai Viteazul, în 1600. Tot aici, s-a menținut nestinsă flacăra Ortodoxiei transilvănene, prin purtarea de grijă a vlădicilor vechiului scaun chiriarhal al Bălgradului, Sfinții Ierarhi Ierotei, Ghelasie, Ilie Iorest, Simion Ștefan, Sava Brancovici, și prin lupta Sfinților Mărturisitori Ardeleni, Cuvioșii Visarion și Sofronie și Mucenicul Oprea. Această reverberație a istoriei vii nu a rămas fără ecou, ci a răsunat glorios în marea zi de 1 Decembrie 1918, când, la Alba Iulia, cei peste o sută de mii de români au aclamat unirea Transilvaniei cu Țara Mamă.

Prin purtarea de grijă și cu îndrumarea Înaltpreasfințitului Părin-

te Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, unitățile de cult din Eparhia noastră vor organiza acțiuni și manifestări locale și naționale (ceremonii religioase, conferințe, întruniri, simpozioane, seminarii, activități media și publicistice, cercuri pastorale, programe catehetice, acțiuni de tineret și seri duhovnicești) în care va fi adusă în centrul atenției unitatea spirituală și națională a românilor și în care vor fi comemorați făuritorii Marii Uniri de la 1918. Avem nădejde că prin împreună-lucrare și prin rugăciunile obștești înălțate spre tronul Sfintei Treimi, din cerul slavei, Dumnezeu ne va dăruir „bucuria comuniei frățești în păstrarea dreptei credințe, a unității și a demnității noastre naționale”, după cum afirma Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Pr. Oliviu Botoi

Slujire arhierescă de Anul Nou, în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a slujit la Catedrala Reîntregirii, cu prilejul Anului Nou. După slujba Vecerniei mari și a Litiei, înainte de miezul nopții, Arhipăstorul nostru, înconjurat de un frumos sobor de preoți și diaconi, a oficiat slujba de mulțumire și de binecuvântare a începutului noului an calendaristic civil. În noaptea trecerii dintre ani a fost citit Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, însoțit de rugăciuni de mulțumire pentru binefacerile

primite în anul ce a trecut și de rugăciuni la intrarea în noul an 2018. La finalul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a rostit un cuvânt despre valoarea timpului în lucrarea mântuirii noastre.

În ziua praznicului Tăierii împrejur cea după trup a Domnului și în ziua pomenirii Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a celebrat Dumneziasca Liturghie și a rostit cuvântul de învățătură în Catedrala Reîntregirii. În cuvântul rostit, Ierarhul nostru

i-a îndemnat pe cei prezenți să investească timpul dăruit de Dumnezeu pentru întărirea credinței, în pofida risipirii lui pentru lucrurile acestei lumi deșarte. În acest sens, a spus: „La plinirea vremii, timpul dăruit lui Dumnezeu este o investiție în eternitate. Nouă ni se cere să fim în veghe, să fim gata pentru ziua în care viața noastră se va sfârși și cartea vieții în care sunt înscrise faptele noastre se va închide și se va pecetlui până la Judecata universală. De aceea, atât cât mai avem vreme, să păzim poruncile lui Dumnezeu, să săvârșim fapte bune și să petrecem în viață sfântă. Așa făcând, Dumnezeu ne va primi în ceata Sfinților Săi și ne va face părtași la slava negrăită a Împărăției Sale”. La finalul cuvântării, Întâistătorul Eparhiei noastre a subliniat importanța anului nou 2018 ca *An centenar al Marii Uniri de la 1918*, înfăptuită la Alba Iulia.

Pr. Oliviu Botoi

Vizite arhieresti în protopopiatele Sebeș, Aiud și Alba Iulia

Mărti, 9 ianuarie a.c., Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a efectuat o serie de vizite canonice în șase parohii din protopopiatul Sebeș. Păstorii duhovnicești și credincioșii din parahiile Pianu de Jos, Pianu de Sus I, Pianu de Sus II, Tărtăria, Săliștea și Sibîșeni l-au primit cu bucurie pe Arhipăstorul lor. De asemenea, joi, 11 ianuarie, a fost efectuată o serie de vizite canonice în șase parohii din protopopiatul Aiud: Meșcreac, Leorinț, Pețelca, Gâmbaș, Măhăceni și Turdaș. Vizitele canonice ale Înaltpreasfințitului

Părinte Arhiepiscop Irineu au continuat în data de 16 ianuarie, în protopopiatul Alba Iulia, la parahiile: Micești, Șard, Țelna, Ighiu, Ighiel și Craiva. În toate aceste comunități, Ierarhul nostru a discutat cu enoriașii și cu părinții slujitori, rostind și scurte cuvinte de învățătură.

Într-o frumoasă tradiție, Părintele Arhiepiscop Irineu îi cercetează cu regularitate pe preoții încredințați spre păstorie și parahiile unde aceștia își desfășoară misiunea. Vizitarea bisericilor, a caselor parohiale și a localităților reprezintă momente importante,

de o mare profunzime în viața acestor comunități parohiale, deoarece întâlnirile de acest fel marchează o creștere în trăirea comună a credinței strămoșești. Chiriarhul nostru i-a îndemnat pe preoții slujitori să aprofundeze zi de zi cuvintele Sfintei Evanghelii și să intensifice lucrările atât pe plan duhovnicesc, cât și pe plan administrativ. De asemenea, în cuvintele ziditoare de suflet pe care le-a adresat credincioșilor care l-au primit cu bucurie, Înaltpreasfinția Sa i-a îndemnat pe aceștia să lupte cu multă putere și credință pentru menținerea trează a conștiinței de sine și a valorilor creștine autentice, pentru a deveni misionari ai Mântuitorului Iisus Hristos într-o societate pierdută în ignoranță și secularizată.

Vizitele pastorale ale Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu au ca scop dinamizarea vieții spirituale și a misiunii pastoral-liturgice a parahiilor de pe cuprinsul Eparhiei Alba Iuliei.

Eugen Băraian

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA IANUARIE

» continuare în pag. 5

Îngropatul Anului Vechi sau Revelionul popular

Pentru societatea modernă, noaptea trecerii dintre ani reprezintă un moment de bucurie, relaxare și divertisment, însă, pentru tradiția noastră populară constituie o perioadă magică, încărcată de activități și obiceiuri tradiționale care au ajuns până în vremurile actuale ca niște spectacole grandioase care concentrează, ca și în trecut, atenția întregii colectivități.

În tradiția populară românească, această noapte de 31 decembrie spre 1 ianuarie poartă numele de *Îngropatul Anului Vechi*, termenul de *Revelion* aparținând timpurilor moderne. Acesta provine din limba franceză și, la început, era folosit pentru a desemna masa care avea loc în noaptea de Crăciun. Cu timpul, acest termen a ajuns să fie folosit pentru orice masă care era servită noaptea târziu. În dicționarul de neologisme al

paharnicului Constantin Stamati, apărut la Iași în 1851, prin acest termen se înțelegea „cina care se servea după bal sau petrecere, mai ales la anul nou”, deci, nu era vorba numai despre sfârșitul anului civil.

Însă, Revelionul popular sau Îngropatul Anului Vechi are un sens mult mai profund, cu o atmosferă unică, de o trăire emoțională intensă care, de cele mai multe ori, reflectă o realitate cotidiană, legând punți nevăzute între om și cosmos, între om și mediul înconjurător, între om și semenii săi. Folcloristul și etnologul Ion Ghinoiu este de părere că Revelionul reprezintă, de fapt, un ceremonial funerar al antichității geto-dace în cadrul căruia are loc moartea și renașterea simbolică a primului zeu al omenirii, *Anul*, dar și al timpului calendaristic alături de care crește, îmbătrânește și moare.

LUNA IANUARIE ÎN ISTORIE

4 ianuarie 1926: Parlamentul României a votat îndepărtarea prințului Carol al II-lea de la succesiune, recunoscându-l pe prințul Mihai ca principe moștenitor al României;

5 ianuarie 1716: a fost instaurat regimul fanariot în Principatul Munteniei, prin numirea domnitorului Nicolae Mavrocordat;

10 ianuarie 1475: A avut loc Bătălia de la Vaslui (Bătălia de la Podul Înalt), între armatele aliate creștine moldo-maghiaro-polone, aflate sub comanda lui Ștefan cel Mare, și oastea otomană, condusă de către Suleiman Pașa;

23 ianuarie 1821: A avut loc începutul mișcării revoluționare conduse de către Tudor Vladimirescu;

26 ianuarie 1611: Gabriel Báthory a ocupat orașul Târgoviște, intitulându-se „principe al Transilvaniei și al Valahiei Transalpine”;

31 ianuarie 1418: S-a stins din viață Mircea cel Bătrân, domnul Munteniei (Valahiei).

Praznicul Bobotezei, la Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia

Sărbătoarea Botezului Domnului, numită și *Epifania* sau *Teofania*, este una dintre cele mai mari sărbători ale creștinătății, având o semnificație deosebită pentru viața creștină, întrucât este menționată în Sfânta Scriptură. În această zi, în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, slujba Sfintei Liturghii a fost oficiată de un frumos sobor de preoți și diaconi, iar răspunsurile liturgice au fost oferite de către Corala „Sfânta Treime”, dirijată de domnul prof. Iosif Fiț. În cuvântul de învățătură a fost realizată o paralelă între Botezul Domnului și Taina Sfântului Botez: „Botezul este poarta de intrare în Biserică și în Împărăția cerurilor. Taina Sfântului Botez este taina nașterii din nou, taina nașterii duhovnicești a persoanei. Prin nașterea biologică sau trupească, omul se naște pentru viața

aceasta pământească și merge spre moarte din cauza păcatului strămoșesc care s-a transmis tuturor oamenilor ca înclinație spre păcat. Cine se naște fizic întru Adam, ca om, se naște pentru a muri fizic, însă cine se naște spiritual întru Hristos prin Botezul cu apă și Duh Sfânt, se naște pentru a trăi veșnic, potrivit cuvintelor Mântuitorului. Hristos nu avea nevoie să fie botezat de către Ioan, pentru că era fără de păcat, dar întrucât a luat asupra Sa condiția umană, adică a intrat în lumea marcată de păcat și moarte, El Se botează pentru mântuirea oamenilor, pentru a arăta fiecărui om că are nevoie de curățire și de schimbare”.

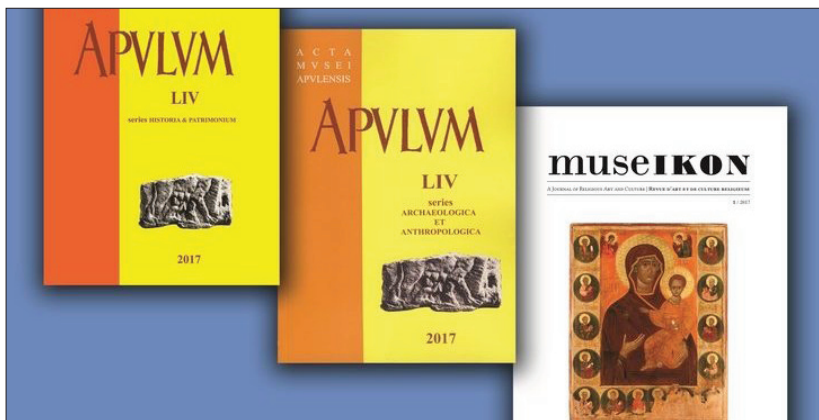
La finalul Sfintei Liturghii, soborul slujitorilor a ieșit în procesiune pe esplanada din fața ansamblului Catedralei, unde a fost oficiată Sfințirea cea Mare a Apei

(Aghiasma Mare). Ca de fiecare dată, și în acest an, la sărbătoarea Botezului Domnului, au fost prezenți numeroși credincioși. Tot în cuvântul de învățătură a fost evidențiat rolul important al Aghiasmei Mari, subliniindu-se faptul că: „Această apă pe care Duhul Sfânt o sfințește este apă de binecuvântare, apă de sfințire a sufletului și a trupului și a naturii înconjurătoare, dar și izvor de bucurie pentru oamenii care o primesc cu credință, evlavie și dragoste. Sfințirea cea Mare a apei sau Aghiasma Mare, se săvârșește numai cu prilejul acestei sărbători, în afara bisericii, pentru că Mântuitorul Iisus Hristos S-a botezat nu într-un spațiu închis, ci în râul Iordan. Prin conținutul ei scoate în evidență iubirea lui Dumnezeu pentru oameni, iubire arătată în Întruparea lui Hristos și în Botezul Său. De aceea, rugăciunile și cântările acestei zile fac legătura între Nașterea și Botezul Domnului, dar și între Botezul Mântuitorului și mântuirea oamenilor care au primit Botezul în numele Sfinței Treimi”.

La finalul slujbei, preoții i-au stropit cu această Apă sfințită pe credincioși și, din mai multe vase special pregătite, le-a fost oferită celor prezenți Aghiasma Mare.

 Protos. Mihail Nagy

Lansarea revistelor „Museikon” și „Apulum”

Marți, 16 ianuarie 2018, la „Museikon”, noul muzeu de icoană și carte veche din cetatea Marii Uniri, au fost lansate publicațiile științifice „Apulum”, seriile *Istorie* și *Arheologie*, alături de primul număr al revistei „Museikon”.

În prima parte a evenimentului a fost lansat primul număr al revistei „Museikon – Journal of Religious Art and Culture”. În cuvântul său, profesorul Daniel Dumitran a subliniat impactul pe care noua publicație îl va avea în peisajul științific românesc și european. Revista, un produs al muzeului cu același nume, îi are ca editori principali pe Ana Dumitran și Vladimir Agrigoroaei, Centrul de Studii Superioare în Civilizație Medievală – Poitiers, iar din comitetul științific, al cărui președinte este academicianul Marius Porumb, fac parte cercetători consacrați de la instituții academice din Alba Iulia, Sibiu, Cluj-Napoca, București, Bergen, Varșovia, Cracovia, Debrecen,

pe marginea „relației tensionate” dintre „Zeul Google” și meseria de istoric, aflată sub un asalt continuu din partea motoarelor de căutare ale internetului, care oferă iluzia cunoașterii fără gândire și a științei fără cercetare.

În partea a doua a evenimentului a fost lansat primul număr al revistei „Apulum”. În cuvântul său, profesorul Daniel Dumitran a subliniat impactul pe care noua publicație îl va avea în peisajul științific românesc și european. Revista, un produs al muzeului cu același nume, îi are ca editori principali pe Ana Dumitran și Vladimir Agrigoroaei, Centrul de Studii Superioare în Civilizație Medievală – Poitiers, iar din comitetul științific, al cărui președinte este academicianul Marius Porumb, fac parte cercetători consacrați de la instituții academice din Alba Iulia, Sibiu, Cluj-Napoca, București, Bergen, Varșovia, Cracovia, Debrecen,

Budapesta, Paris, Poitiers, Sofia și Belgrad.

Editată de Dar Development Publishing, în condiții grafice de excepție, revista, ce apare în limbile engleză și franceză, este structurată în trei părți: *studii* – articole de specialitate cu o tematică variată; *patrimoniu* – interviuri, prezentări de expoziții, muzee și biblioteci; *ecouri* – actualitatea culturală și artistică;

Editorialul, semnat de către Ana Dumitran și Vladimir Agrigoroaei, tracează programul științific și cultural al revistei, ce își propune să depășească abordarea simplistă, care analizează arta religioasă doar din punct de vedere al factorilor sociali și economici: „Revista se va axa, deci, asupra creștinismului sub toate aspectele sale culturale: arta, literatura, antropologia și istoria religioasă a timpurilor trecute. Nu impunem periodizări stricte, dar luăm în considerare atât centrul, cât și periferia și schimbările culturale. *Museikon* e, înainte de toate, revista care poartă numele muzeului icoanei, iar icoana e sinteza tradiției. Dacă demersul nostru ar avea imagine reprezentativă, aceea ar fi icoana cu Sfânta Treime din colecția muzeului. Imaginea cu 3 seturi de ochi e o emblemă programatică. *Museikon* trebuie să privească în toate direcțiile și să asocieze toate domeniile, ca apoi să le reorganizeze în jurul Icoanei însăși: Mântuitorul, cea dintâi icoană”.

 Dragoș Ursu

✧ Evenimente

Ziua Culturii Naționale sărbătorită la Luduș

Protopopiatul Ortodox Luduș, în colaborare cu Primăria, cu Centrul cultural „Pompeiu Hărășteanu” și cu unitățile de învățământ din Luduș, a organizat celebrarea Zilei Culturii Naționale, luni, 15 ianuarie 2018, marcând astfel împlinirea a 168 de ani de la nașterea „Lucașului poeziei românești” – Mihai Eminescu, fiind și primul eveniment închinat *Anului centenar 2018*.

Astfel, începând cu ora 15.00, la bustul poetului național Mihai Eminescu, a fost oficiată slujba de parastas pentru pomenirea acestuia de către un sobor de preoți din cadrul parohiilor ludușene, condus de către părintele protopop Lucian Voșloban și avându-l ca invitat de onoare pe părintele Doru Gheaja din Alba Iulia.

După ceremonia religioasă, a avut loc un scurt moment artistic susținut de elevii școlilor ludușene, care au recitat poezii

din lirica eminesciană, iar apoi au fost depuse coroane de flori spre omagierea „poetului neperche al națiunii române”.

În cea de-a doua parte a manifestărilor, cei prezenți au luat parte la un amplu program cultural-artistic susținut de Ansamblul de Dansuri Populare „Ardealul” din Luduș și la un recital extraordinar de muzică și poezie în interpretarea Cenaclului „Lumină lină” din Sibiu, coordonat de părintele Cătălin Dumitrescu.

De asemenea, cu acest prilej, primarul orașului Luduș, domnul Cristian Moldovan, a înmănat, în cadru oficial, distincția „Pro Urbe” părintelui protopop Lucian Voșloban, doamnei profesoare Ana Pandrea și domnului profesor Mircea Gheborean, în semn de aleasă prețuire și recunoștință pentru activitatea desfășurată în slujba cetățenilor orașului Luduș.

 Dorin Grama

Manifestări cultural-artistice la Aiud

Cu prilejul Zilei Culturii Naționale, în data de 15 ianuarie a.c., la Aiud a avut loc cea de-a XXIX-a ediție a manifestărilor culturale intitulate „Eminescu – ceasul de taină al poeziei”. Aceasta a debutat cu o dezbatere literară referitoare la poetul Mihai Eminescu, la care au luat parte prof. Despina Stanciu, prof. Gabriela Gâlea, dr. Alin Florea și scriitorul Ioan Hădărig. În continuare, a avut loc un amplu recital susținut de elevii Maria Moldovan, Nicoleta Moldovan și Andrei Pojar, de la cercul de pian al Centrului Cultural „Liviu Rebreanu”, coordonat de prof. Claudiu Cordea, iar domnul Marius Moga a încântat auditoriul cu un moment deosebit de muzică folk.

A urmat apoi prezentarea a două volume semnate de Teodor Laurean. Acestea constituie o importantă restituire a valorilor culturale scrise reprezentate de Livia Rebreanu Hulea și de Ovidiu Hulea. O muncă asiduă în acest sens o desfășoară Centrul Cultural „Liviu Rebreanu” Aiud, în parteneriat cu Asociațiunea ASTRA, despărțământul „Ovidiu Hulea” Aiud, aflat sub conducerea doamnei profesoare Despina Stanciu. Scopul acestui demers este tipărirea tuturor volumelor publicate de cei doi oameni de cultură aiudenii. În continuare, câțiva elevi ai Școlii Gimnaziale „Ovidiu Hulea” din Aiud, coordonați de doamna profesoară Anda

Szekely, au susținut recitalul de poezie „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, iar alți elevi din cadrul aceleiași unități de învățământ, sub coordonarea doamnelor profesoare Elena Boldor, Camelia Constantin și Kinga Horvath, au prezentat proiectul educațional intitulat „Poetul sufletului meu: Mihai Eminescu”. În încheiere, Salatul de iarnă Inter Art 2018 a găzduit un alt moment important al Zilei Culturii Naționale: expunerea și prezentarea unor lucrări plastice aparținând artiștilor locali și străini participanți la taberele fundației aiudene.

Manifestarea s-a desfășurat în Sala „I.C. Brătianu” a Primăriei Municipiului Aiud, o sală neîncăpătoare pentru numerosul public participant, în prezența primarului municipiului Aiud, doamna Oana Badea, a viceprimarului municipiului Aiud, doamna Helga Lorincz, și a consilierului local, doamna Ștefania-Liana Ciorte, iar expoziția a fost deschisă în cadrul Galeriilor Inter Art Aiud.

Ziua de 15 ianuarie, aleasă ca Zi a Culturii Naționale, reprezintă data nașterii poetului național al românilor, Mihai Eminescu, pe care Constantin Noica îl numea „omul deplin al culturii românești”, iar Titu Maiorescu „punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a veșmântului cugetării românești”.

 Pr. Nicolae Aloman

Părintele Ioan Mera, harnic lucrător în ogorul Domnului

Înima preotului trebuie să ardă ca un foc, să strălucească de la lumina Evangheliei, de la iubirea Crucii lui Hristos”, spunea Sfântul Ierarh Luca al Crimeii despre sublima chemare pe care o are preotul.

Un astfel de om este și părintele Ioan Mera, râvnitor și ziditor de suflete. A văzut lumina zilei în satul Vârtop, comuna Roșia Montană, în data de 1 decembrie 1944, din părinții Ioan și Zamfira. A urmat clasele primare în satul natal, iar școala gimnazială în comuna Roșia Montană. Având dragoste față de Dumnezeu și de cele sfinte, în perioada 1960-1965 a frecventat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca și Caransebeș, iar apoi pe cele ale Facultății de Teologie din Sibiu, între anii 1965-1969. În 29 decembrie 1969 s-a căsătorit cu tânăra profesoară Silvia Coroi, iar Dumnezeu i-a binecuvântat cu un fiu – Ionel Dan Mera, actualmente preot în parohia Cărpiniș din protopopiatul Cămpeni.

Tânărul Ioan Mera a fost hironit preot de către vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Mladin, la data de 1 aprilie 1970, pentru parohia Sartăș, cu filia Brăzești, protopopiatul Cămpeni, unde s-a ocupat de pictarea bisericii. Între anii 1973-1985 a slujit în parohia Ocoliiș, cu filiile Runc și Lunca Largă, iar în anul 1985 s-a transferat în parohia Cărpiniș, unde s-a îngrijit de construcția casei parohiale. În anul 2011 a început lucrările de pictură ale bisericii, pe care le-a finalizat în anul 2015. De asemenea, vrednicul slujitor s-a îngrijit de construirea unei capele mortuare, ale cărei lucrări de pictură au fost finalizate tot în anul 2015. În anul 2017, cu prilejul bine-

cuvântării lucrărilor de la biserică, preacucernicul părinte Ioan Mera a primit distincția de *iconom-stavrofor*.

Trudind cu râvnă apostolică în ogorul Domnului, pe lângă slujirea sacerdotală a respectat datinile și tradițiile moșilor, fiind însoțit de iubirea lui Hristos. I-a zidit sufletește pe enoriașii săi prin cuvânt, fapte bune și rugăciune, împărțind lumină, bucurie și mângâiere, după cum spunea Mitropolitul Nicolae Mladin: „Mila sau fapta bună e puntea de legătură prin care durerea aproapelui se revarsă în mine, iar iubirea mea se toarnă în inima lui, ca să-i aline durerea”.

În urma pensionării, părintele se bucură de aprecierea și cinstea preoților din protopopiatul Cămpeni, slujind Sfânta Liturghie împreună cu fiul său, iar atunci când este nevoie suplinindu-i și ajutându-i pe părinții din zonă. Ajuns la ceas aniversar, după o viață dăruită Bisericii lui Hristos, Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să-i dea mulți ani binecuvântați cu sănătate.

 Pr. Radu Culda

Pelerinaj cappadocian (I) Tărmul asiatic

Asemenea Constantinopolului, Cappadocia a rămas pentru mine ani la rând doar ținutul visat. Aceasta până când, împreună cu un grup de pelerini, am călătorit spre fascinantă Cappadocia, leagăn de cultură și civilizație, pământul care a format atâtea sfinți ai Bisericii.

Pornind din Alba Iulia la puțin timp după miezul nopții, la apusul soarelui ajungem la Canakkale, pe țărmul european al Mării Marmara. Strâmtoarea Dardanele apare dintr-o dată, neașteptată parcă, în stânga noastră, dincolo de lanurile de floarea-soarelui, într-un splendid apus de soare. Totul e cuprins de auriul soarelui.

Autostrada urmează țărmul strâmtoării împins spre mare de dealurile înalte ce îl străjuiesc. Strâmtoarea e plină de vapoare mari, comerciale. Urmărim drumul lor pe apă, paralel cu al nostru. Suntem atât de aproape, încât se distinge bine puntea superioară.

Urmărim traseul pe hartă, Gelibolu (Gallipoli) a rămas în urmă. Acest oraș îmi amintește de eșecul trupelor aliate din 1915 în încercarea de a scoate Turcia din război. Forțele Navale Aliate formate din trupe australiene și neozelandeze trebuiau să ajungă prin Dardanele la Istanbul. Acest fapt a însemnat o greșală strategică uriașă. Nimeni nu poate trece prin strâmtoare dacă e bine apărată. Avea să o constate și amiralul englez Fisher, care scria la 5 aprilie același an: „Blestemate să fie Dardanele! Ele vor fi mormântul nostru”. După nouă luni de lupte crâncene căzuseră 86.000 de turci și 160.000 din trupele aliate. Comandantul german al armatelor otomane a încredințat comanda subalternului său, Mustafa Kemal. Sub deviza „Nu vă comand să atacați, vă comand să muriți”, vi-

itorul președinte al Turciei își duce trupele spre victorie. Cimitirul Bradului Singuratic și Monumentul comemorativ turcesc păstrează amintirea miilor de soldați care-și dorm somnul de veci pe câmpul de luptă. Monumentul păstrează mesajul lui Mustafa Kemal: „Nu sunt diferențe între acești Ioani și Mahomezi pentru noi./ Unde zac unul lângă celălalt, aici în această țară a noastră./ Voi, mame care v-ați trimis fiii din țări depărtate, ștergeți-vă lacrimile;/ Fiii voștri stau acum întinși pe piepturile noastre, în pace, după ce și-au pierdut viețile pe acest pământ./ Au devenit fiii noștri acum”.

La Canakkale, în portul unde se face trecerea pe țărmul asiatic, ajungem pe înserat, iar traversarea strâmtoării durează cam o jumătate de oră și se face gratuit. Plin de oameni și mașini, feribotul se desprinde lin de țărmul european, înaintând spre cel asiatic. Dardanelele, ținutul legendarului rege Dardanos care a întemeiat citadela Troiei și a domnit peste ținutul Troadei mai poartă și numele de Hellespont. Helle, fiica lui Atamas și a Nefelei, a fugit cu fratele ei Frixos pe un berbec zburător, de mânia mamei lor vitrege, Ino. Helle a căzut și s-a înecat în strâmtoarea care-i va purta numele (Hellespont, adică Marea Hellei, azi Marea Marmara). Strâmtoarea are 61 de km lungime și o lățime cuprinsă între 2 și 6 km. Dardanelele a fost și va rămâne calea comercială între Marea Egee, Marea Marmara și Marea Neagră, drum fără pulbere străbătut de mii de ani, ținut de legendă. Pe aici a trecut pe un pod de vase Xerxes, regele perșilor, cu 100.000 de soldați, ca să fie învins la Salamina și Platea. Mahomed al II-lea a construit aici, în

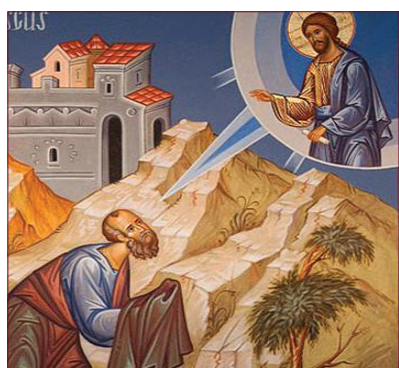
1452, o fortăreață, închizând strâmtoarea. Până în secolul al XIX-lea, la Canakkale erau toate consulatele și punctele vamale. Vase comerciale taie calea feribotului, intrând sau ieșind din strâmtoare. Debarcăm pe țărmul asiatic în plină noapte și întrucât hotelul e în apropiere, ne cazăm repede.

Dimineața, rămânem cam o oră în port. Feriboturi pleacă și vin de pe un țărm pe celălalt. Agitație mare, sute de turiști, dughene unde se vinde orice, de la celebrul kebab, apă, la tot felul de suveniruri, și cum Troia e aproape, figurine de diferite dimensiuni reprezentând calul troian. Cum nu pot sta prea mult într-un loc, mă plimb de-a lungul țărmului. Într-un parc cu fața spre mare descopăr *calul troian*. E macheta folosită la superproducția filmului *Troy*, turnat în 2004. După terminarea filmărilor, regizorul Wolfgang Petersen a donat calul orașului Canakkale. E cea mai spectaculoasă realizare a războiului troian. Cum „descoperirea” nu poate rămâne ascunsă, le spun și celor din grup care se reped să facă fotografii. După necesarul schimb valutar ne îndreptăm spre Troia.

 Pr. Cornel Marcu

» continuare în următoarele numere

Mântuitorul Hristos și Apostolul Pavel

Căutăm o lămurire a cuvintelor apostolice: „Iar de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2, 20). Ele aparțin aceluia apostol care se împotrivi cel mai mult lui Hristos și ucenicilor Săi, dar care mai apoi a devenit din Saul, Pavel. În această nouă calitate, de convertit la creștinism, el spune: „Iar de acum nu mai viez eu, ci viază întru mine Hristos”. Ce înseamnă acest lucru? Înseamnă că el nu mai gândește gândurile sale, ci gândurile lui Hristos; nu mai păstrează dragostea sa, ci dragostea lui Hristos; nici nu mai lucrează lucrurile sale, ci lucrurile lui Hristos. Căci tot ce gândea ca prigonitor, el a încetat a mai gândi ca apărător al Evangheliei lui Hristos; și tot ce iubea ca Saul a urât ca Pavel; și tot ce făcea ca fariseu evreu a osândit ca apostol creștin. Cu adevărat, Saul a ieșit din sine și în el S-a sălășluit Hristos; astfel, nu mai gândea, nu mai simțea și nu mai lucra Saul, ci Hristos

gândea, simțea și lucra în el. „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi”, le-a grăit Domnul ucenicilor Săi (In. 15, 4). Cuvintele acestea s-au împlinit și asupra lui Pavel. Tot ce era vechi în el a pierit și a fost înlocuit cu ceva nou – și mintea, și inima, și voința. Și tot ce alcătuia în el personalitatea omenească a fost supus Domnului Iisus Celui înviat, așa încât nu mai cârmuia el ființa sa, ci Hristos; nu mai trăia el, ci Hristos.

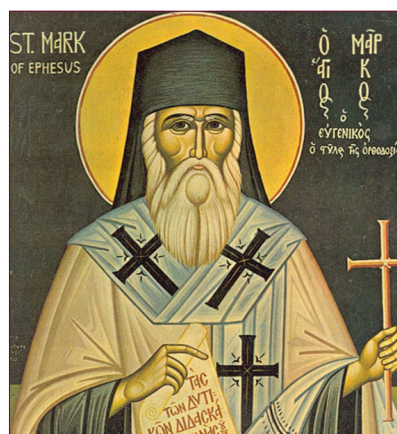
Cum s-a întâmplat aceasta? Trebuie știut următorul lucru: creștinul nu se naște, ci se face. Apostolul Pavel însuși a povestit de nenumărate ori cum s-a întâmplat. Pentru el, acel episod este cel mai însemnat din viața lui și principala dovadă a preschimbării lui sufletești din prigonitor în apărător, din urător în iubitor, din Saul în Pavel. Și însăși această întâmplare petrecută pe drumul Damascului arată întreaga tragedie a gândirii și a voinței omenești, întreaga nimicnicie a planurilor pe care și le fac oamenii atunci când Dumnezeu gândește și dorește altfel.

Dumnezeu să ne dea tuturor zile, încât să ajungem la desăvârșirea Sfântului Apostol Pavel, așa încât să putem spune fiecare: „Iar de acum nu mai viez eu, ci viază întru mine Hristos!”.

Sfântul Nicolae Velimirovici, *Răspunsuri la întrebările lumii de astăzi*, Editura Sophia, București, 2008, p. 76-77.

Patristica

Sfântul Marcu al Efesului

Sfântul Marcu al Efesului (sau Marcu Eugenicul, așa cum apare în calendar) a fost unul dintre marii apărători ai Ortodoxiei la sinodul unionist de la Ferrara-Florența (1438-1439). S-a născut în Constantinopol, în anul 1392, și a devenit retor patriarhal la doar 20 de ani. Începând cu 1417, a renunțat la această funcție și a intrat în monahism. În 1437, a fost hironit mitropolit al Efesului, participând în această calitate la sinodul unionist de la Ferrara-Florența, unde s-a declarat încă de la început împotriva oricărei încercări de unire forțată de interese politice. Întors la Constantinopol, a suferit un exil de doi ani, în insula Tenedos, între 1440 și 1442. A murit în data de 23 iunie 1445, predând rezistența antiunionistă viitorului patriarh al Constantinopo-

lului, Ghenadie al III-lea Scholarios, care i-a fost și ucenic.

În cadrul renumitului sinod de la Ferrara-Florența, Sfântul Marcu a avut mai multe intervenții, prin care a delimitat credința ortodoxă de cea romano-catolică. Acest lucru era necesar în condițiile în care mulți episcopi ortodocși erau dispuși să accepte aproape toate pretențiile latinilor doar pentru a obține în final ajutorul militar vital pentru salvarea rămășițelor Imperiului Bizantin. Sfântul Marcu a fost aproape singurul care a dat o replică directă și întemeiată imposibilității adăugării termenului *Filioque* în Crez. Desigur, aceasta nu a fost singura sa preocupare. Un alt lucru considerat neacceptabil era primatul papal. Aici se adăuga și opinia greșită privind existența purgatoriului, proliferată de latini. Sfântul Marcu a oferit o *Mărturisire de credință* în cadrul sinodului unionist, în perioada mai-iunie 1439, în care critica existența adaosului *Filioque*. La aceasta se adaugă o altă lucrare, și anume dialogul intitulat *Latimul sau Despre adăugirea făcută în Simbolul credinței*, notat la Constantinopol în anul 1440.

Încă din debutul *Mărturisirii de credință*, Sfântul Marcu de Efes se declară împotriva oricărei participări a Fiului la actul de purcedere a Duhului Sfânt din Tatăl. Nașterea Fiului și purcederea Duhului Sfânt din Tatăl reprezintă două momente *simultane*. Altfel, ar trebui să afir-

măm că Fiul este anterior Duhului Sfânt, de vreme ce participă la purcederea Acestuia din Tatăl. Adaosul *Filioque* conține o doctrină trinitară total eronată. Duhul Sfânt devine o persoană compusă, care Își are ființa și de la Tatăl, și de la Fiul, devenind astfel oarecum exterior ierarhic, iar nu egal în ființă cu celelalte două Persoane. Sfântul Marcu de Efes era ferm convins că majoritatea textelor patristice aduse de latini în favoarea lor nu erau autentice, iar unele suferiseră interpolări.

Tratatul *Latimul sau Despre adăugirea făcută în Simbolul credinței* este realizat sub forma unui dialog care se petrece între un grec și un latin cu privire tot la adaosul *Filioque*. În urma acestui dialog, putem observa că atât pentru Sfântul Marcu al Efesului, cât și pentru întreaga Tradiție răsăriteană, începând cu Sfântul Fotie cel Mare, *Filioque* reprezintă nu doar o eroare istorică, ci și doctrinară. Sfânta Treime nu mai poate fi înțeleasă corect din cauza acestui adaos inclus în Crez. De vreme ce acest adaos reprezintă o eroare dogmatică, între Răsărit și Apus se deschide prăpastia ereziei, nu doar cea a schismei. De aceea, Sfântul Marcu al Efesului se arată atât de neînduplecat în apărarea dreptei învățături de credință. Biserica Ortodoxă îl prăznuiește în fiecare an, la data de 19 ianuarie.

 Adrian Agachi

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

În cazul Aghiasmei Mari sau a celei Mici, în ce moment al slujbei are loc sfințirea apei și care este rolul afundării sfintei Cruci?

Sfințirea materiilor diferite-lor Taine sau a celorlalte ierurgii se face prin invocarea Sfântului Duh, care este însoțită de binecuvântarea în chipul crucii prin mâna preotului. În legătură cu acest lucru, Sfântul Nicolae Cabasila observă că „noi credem că sfințirea Darurilor se săvârșește prin rugăciunea preotului, ca unii care ne bizuim nu pe puterea omenească, ci pe puterea lui Dumnezeu. Și credem aceasta nu pentru omul care se roagă, ci pentru Dumnezeu, Care ascultă rugăciunea, și nu pentru că o cere omul, ci pentru că Adevărul a făgăduit ce va da” (*Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghiei*, 29. 7). Și Sfântul Simeon al Tesalonicului, rezumând tradiția referitoare la acest lucru și învățătura patristică, scrie: „Toate slujbele sfinte noi credem, primind potrivit Sfintei Tradiții, că se săvârșesc prin rugăciunea preotului la dumnezeiasca epicleză și prin pecetluirea crucii” (*Explicație despre sfânta biserică*, 88). Același autor scrie în special pentru slujbele de sfințire că: „Și prin rugăciunile de la Teofanie sfințim apele care se sfințesc și încă, în toate cazurile de apă, preoții, dobândind puterea de la Cel botezat în apă (adică de la Hristos), atunci când Duhul S-a pogorât... și se săvârșește prin pecetluirea crucii și prin invocarea Sfântului Duh”. Așadar, sfințirea apei la cele două slujbe ale Aghiasmei (Mare și Mică), conform celor de mai sus, se face în timpul invocării Duhului Sfânt și a pecetluirii apelor cu semnul crucii, prin mâna preotului.

Afundarea sfintei cruci se face în ambele cazuri la sfârșitul slujbei, când sfințirea apei deja s-a săvârșit. În *Molitfelnicele* în uz și în anumi-

te manuscrise mai noi afundarea crucii este introdusă de o regulă de tipic, conform căreia se pare că pe seama acestei practici se pune un oarecare caracter sfințitor. Este scris, cu alte cuvinte, că preotul, afundând crucea, „binecuvintează” sau „sfințește” apele. Cuvintele acestea nu trebuie să le înțelegem literal. Afundarea crucii la Aghiasma Mică s-a introdus sub influența slujbei Aghiasmei Mari, unde iarăși s-a introdus într-o epocă mai târzie, nu ca să sfințească apa deja sfințită, ci pentru ca aceasta să devină, într-un oarecare fel, o reprezentare a Botezului Domnului. Exact expresia „coborând-o și ridicând-o (crucea) dreaptă”, care există în aceste prevederi tipiconale la ambele slujbe ale Aghiasmei, este elementul care indică încercarea de a prezenta vizual coborârea și ieșirea lui Hristos din Iordan. Acest lucru putea fi ușor luat ca un gest de sfințire prin analogie cu Botezul Domnului din Iordan. Câtă vreme curgerile Iordanului s-au sfințit prin afundarea Domnului în ele, prin urmare și apele în care, în locul Domnului, se afundă Sfânta Cruce se sfințesc și ele prin atingerea lor cu obiectul simbolic sfânt.

Faptul că analogia nu este în totalitate exactă se poate constata, în afară de mărturiile de mai sus ale lui Sfinților Nicolae Cabasila și Simeon al Tesalonicului, care vorbesc clar despre sfințirea apelor prin rugăciunea și prin pecetluirea preotului, chiar și din rânduiala slujbei Aghiasmei, din textele rugăciunilor, din tradiția veche și din paralela cu sfințirea apei de la Sfântul Botez. În rugăciunile de sfințire a apelor care există în vechile *Molitfelnice*, cum ar fi *Evhologhiul lui Serapion*, episcopul de Thmoe (secolul al IV-lea), sfințirea apei se face prin epicleză, nu prin afundarea crucii.

În rugăciunea de sfințire a apei de la Sfântul Botez, sfințirea apei se întâmplă în același fel. După rugăciunea de sfințire, după vechile

mărturii, preotul stropea poporul cu apa sfințită. La fel, și la Aghiasma Mare și la cea Mică, inițial nu se făcea afundarea crucii; de asemenea, apa se sfințea numai prin rugăciuni (codicele *Barberini* 336, *Sinaitic* 956, 957, 958, 961, ș.a). Și slujbele de astăzi ale acestor două sfințiri de apă, pe de altă parte, după invocarea Sfântului Duh, presupun iarăși că apa este deja sfințită. Rugăciunea plecării capului care urmează („Pleacă, Doamne, urechea Ta...”) vorbește despre gustarea din apa sfințită prin rugăciunea de mai înainte: „Și ne învrednicește pe noi să ne umplem de sfințenia Ta prin gustarea din această apă și prin stropirea cu ea și să fie...”.

În cele mai vechi mărturii ale manuscriselor *Molitfelnicelor*, de altfel, în legătură cu afundarea crucii nu există cuvintele „sfințește” sau „binecuvintează”, care au fost adăugate ulterior, atunci când s-a uitat înțelesul primar și corect al afundării crucii, ci se spune simplu „pune” (codicele *Atena* 670), sau „scufundă” (*Vatoped* 324, *Sinai* 968), sau „afundă de tot” (*Patmos* 104 și 690) sau cel mai folosit „afundă” (*Atena* 713, 788, *Lavra* 189, *Patmos* 105, *Sinai* 974) și „afundă de tot cinstita cruce în sfânta apă” (*Pantelimon* 364, *Patmos* 104).

Ioannis Foundoulis, *Dialoguri liturgice*, București, Editura Bizantină, 2008.

Poesis - Poesis - Poesis

Calendar de Pr. Ioan Petraș

Cui voi fi dator să-i arăt
calea
spre susurul mățos
al tămăiei?
Noaptea
ca o împlinire
împrăstie
fumul rugăciunii.

Brazi tineri
se plimbă în jurul mănăstirii
prin nopțile
care vestesc o altă Evanghelie.
Cine ar fi bănuț
prin răcoarea pietrelor
arșița altei Golgote
până-n inima vârstei de-acum?

Mândră tămăie, smirnă și ceară
în jurul candeliei regisirii...

Ca o lacrimă pietrificată
pe subțirele cer
de aprilie aștept.
Până când, îngere,
Doamne, suflete?...

Poetul de Pr. Radu Petric

De Dumnezeu stă-n Tron de Soare
Poetul rază e-n stihii
Ce scrie inimii scrisoare
Cu litere de bucurii.
De Dumnezeu e Bucurie
Poetul scrie-n infinit
Cu litere de veșnicie
Cuvântul vieții nesfârșit.
De Dumnezeu e Visul Vieții
Poetul e condei de har

Ce în romanul bătrâneții
Rescrie tinerețea iar.
De Dumnezeu e Stea Iubirii
Poetul scânteind Tăcerii
Aprinde vers spre gheața firii
Și-aduce-n inimi primăveri.
De Dumnezeu e Armonie
Poetul duh e-n Duhul Sânt,
Cu versul cer de simfonie
Dând duh de viață prin Cuvânt

Rugăciune de Monahia Teodosia (Zorica Lațcu)

Doamne, încă să nu-mi dai
Frumusețile din rai.
Și încă nu-mi dărui
... Ale slavei bucurii.

Nu mă-ndemn încă să-Ți cer
Fericirile din cer.
Până când, prin lume-Ți duci
Tu, povara Sfintei Cruci,

Până când însângerat
Și lovit și înspinat,
Treci pe calea cu dureri,
Fericire cum să-Ți cer?

Dă-mi, Stăpâne, Crucea Ta
Și mă-nvață a o purta.
Și în inimă, cu jale,
Dă-mi durerea Maicii Tale

Și în piept, cu frângere,
Dă-mi a Maicii plângere.
Dă-mi, Stăpâne, să-ți sărut
Urma pașilor, în lut

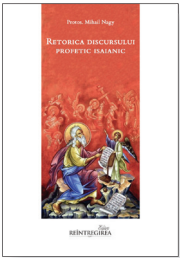
Și mai dă-mi, cu sârg, s-alerg
Tălpile să Ți le șterg,
Cu iubirea mea duioasă,
Ca femeia păcătoasă.

Cartea lunii

Retorica discursului profetic isaianic

Autor: Protos. Mihail Nagy
Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 436
Anul: 2017

Îngropatul anului vechi sau Revelionul popular

Timpul obiectiv, care curge spre infinit, liniar și fără întoarcere, este oprit, după 365 de zile, și întors, precum ceasornicul sau clepsidra, de la început: „Înnoirea anului cuprindea ideea perfecțiunii începuturilor, a beatitudinii «vârstei de aur», motiv pentru care oamenii tuturor timpurilor așteptau cu mare nerăbdare sosirea noului an. Dar, îndepărtarea de ziua care marca noul ciclu calendaristic însemna și pierderea treptată a perfecțiunii inițiale; acumularea zilelor aducea îmbătrânire, degenerare și pierdere (Eliade). Timpul se naște anual, se maturizează în vremea coacerii recoltelor și apoi îmbătrânește și moare, condiție esențială pentru reîncetarea unei noi perioade calendaristice” (Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2006, p. 134).

Ciclul sărbătorilor și al obiceiurilor populare legate de Anul Nou este legat de un timp ritual împărțit simetric de Revelion în două părți: perioada dintre Crăciun și miezul nopții de 31 decembrie spre 1 ianuarie și prima parte a Anului Nou până

la Bobotează. În această primă parte a ciclului, timpul se degradează continuu până ce ajunge la moarte, fapt ce se reflectă în obiceiuri și ritualuri prin teamă, dezordine și haos. În a doua parte a ciclului, timpul renaște și începe un nou periplu de 365 de zile (366 în anii bisecți). Ritualurile acestei perioade sunt mult mai senine, vesele, echilibrate, pline de optimism și speranță.

În legătură directă cu îngroparea anului vechi și renașterea celui nou, noaptea de Anul Nou aduce și o serie de ritualuri prin care țaranul român prognozează rodnicia pământului sau vremea pentru anul care tocmai începe. Unul dintre aceste ritualuri sau obiceiuri este *calendarul de ceapă*. În ziua de 31 decembrie se pregătesc 12 foi dintr-o ceapă tăiată pe jumătate și fiecare dintre ele este denumită după lunile anului. Mai apoi se pune sare măcinată în fiecare foaie și este lăsată până în ziua de 1 ianuarie, când, în funcție de cantitatea de apă acumulată în foile de ceapă, se pot identifica lunile ploioase și cele secetoase. Pe lângă *calendarul de ceapă* se mai practică și *calendarul de carbuni*, prin care

se constată care dintre culturile de cereale sau legume sunt mai rodnice în anul care începe. Astfel, încă din data de 31 decembrie se aleg din sobă câțiva carbuni încinși, sunt denumiți după numele plantelor și așezați pe marginea vetrei sau într-o tavă unde sunt lăsați până în ziua de 1 ianuarie, când se prognozează rodnicia culturii prin principiul echivalenței. Adică, în funcție de cantitatea de cenușă ce rezultă din arderea completă și stingerea cărbunelui se indică recolta cu rodul cel mai bogat.

Anumite ritualuri, însă, au ca scop identificarea unor momente din viața omului, dacă vor avea loc sau nu în anul care a început, precum moartea sau căsătoria. Pentru a se identifica durata de viață și norocul fiecărui membru al familiei în noul an, în unele zone ale țării noastre se realizează un *ritual al lingurilor*. În ziua de 31 decembrie se înșiră pe un perete al casei câte o lingură de lemn pentru fiecare membru al familiei. În dimineața Anului Nou, dacă una dintre linguri este căzută pe podea se credea că persoana pe care o reprezenta va avea un an plin

de greutate sau chiar se va muri. În același sens, mai există un obicei în cadrul căruia se așază sub masă bucăți de lemn în picioare pentru fiecare membru al familiei. Dacă unul dintre ele este răsturnat în dimineața de Anul Nou, persoana pe care îl reprezintă se crede că va muri în anul care tocmai a început.

În unele sate românești, în noaptea de Revelion, fetele pot să afle când și cu cine se vor căsători în anul următor. Unul dintre obiceiuri presupune *numărarea stelilor*, iar dacă cea de-a noua stea este mai strălucitoare decât celelalte, viitorul soț va fi un bărbat chipeș, frumos și deosebit. Un alt obicei popular de Anul Nou prin care tinerele pot să afle cum va arăta soțul lor constă în *numărarea parilor de la gard* în noaptea de Revelion; când fata ajunge la cifra nouă, pe acela îl însemnează cu o sfoară roșie. În ziua de 1 ianuarie tânăra merge și inspectează parul însemnat. Dacă e cu coajă, soțul va fi bogat, iar dacă aceasta lipsește va fi sărac; dacă parul e neted și drept, soțul ei va fi frumos și chipeș. Unul dintre obiceiurile de Anul Nou cele mai consacrate, prin care tinerii

ardeleni își află situația matrimonială și a norocului pentru următorul an, este *Vergelul*. După o petrecere în ograda unui sătean înstărit, oaspeții, mai ales tinerii, aruncă într-un ciubăr sau într-o găleată cu apă un obiect personal. Ceremonia este condusă de un *vergelator* (o persoană deprinsă cu divertismentul), care extrage un obiect din recipientul cu apă, iar posesorului obiectului ales îi este făcută o prezicere pentru noul an.

După cum am spus și mai sus, sensul nopții de Anul Nou este mult mai profund în viața țaranului român decât în mentalitatea omului contemporan urbanizat. Îngroparea anului vechi sau Revelionul popular însumează mult mai multe obiceiuri, tradiții și ritualuri decât cele menționate aici, însă, toate au ca scop crearea unei armonii perfecte între om și cosmos, dar și între om și divinitate. Toate aceste tradiții legate de vechiul și noul an nu reflectă nimic altceva decât frumusețea tezaurului nostru folcloric, dar și simplitatea și sensibilitatea sufletului țaranului român.

Andrei Motora

Glaspul Evangheliiei

Antagonismul dintre bine și rău, dintre judecata dumnezeiască și cea omenească, dintre *a fi* și *a avea*, este atât de evident, de firesc, de intempestiv, de ireconciliabil afișat, încât orice încercare de aplatizare a hăului care le desparte înseamnă compromis, și nu face altceva decât să participe la o răutate epidemică, implicită; caz în care, răul nu mai este conștientizat, păcatul, nedreptățile, frivolitatea, însoțite de noianul atâtor fărădelegi, contribuie la întinderea celui tip de plăgi mortale, care nu se vindecă nicicând (singura excepție fiind mila lui Dumnezeu, terapia *schimbării la față* a sufletului, venirea în fire). Sau, altfel spus, „menținerea curăției inimii”, acceptarea oricărei constrângeri și consecințe, ca preț al fidelității, și dorul mântuirii, sunt căile ascunse, foarte rar vădite, care fac din fapăturile duhovnicești flori albe, gânduri curate, căi drepte, inimi calde și gânduri limpezite. Duhovnicescul, ca fenomen sufletesc, în profunzimea și sublimul lui, azi cu greu mai atinge înălțimea de la care se poate privi doar dumnezeiește, pe întinsul sufletului și al lumii.

Pe deasupra, dar, sunt câteva întrebări cheie, pe care musai trebuie să le înfruntăm și asumăm: de ce se micșorează omenia, de ce dispare cinstea? ce se va alege de respect și cultul onoarei, cu ce se vor fi înlocuit, ca mâine, aerul și conștiința curate? de ce nu vin tinerii la biserică, suntem noi, slujitorii, mai mult decât niște ritualiști *pavlovieni*, decât niște „mo-luște indolente”? unde sunt vremurile când copiii neamului erau, mai ales datorită Bisericii, spirite candid, vi-sători, mai mereu ai paradisului gândurilor, vorbelor și faptelor frumoase, nemuritoare? de ce se sting și se risi-

pesc în cele patru vânturi, înfiorător de repede, dintre oameni, cuvântul bun, „foșnetul blând” al răbdării, compasiunea, generozitatea, seninul, farmecul și cultura dialogului? de ce drumurile noastre către aproapele de departe se pierd ori se înfundă, de ce chipurile amintirii se pierd în negura urății și nerostitei preaiubiri de sine? mai suntem noi ai Domnului ori sub pomul cunoștinței pierzaniei am încheiat cu dezonoranta voință „ce ispi-tește cerul cu vraja ei lumească” o *minută* falsă cu fericirea? Altcum, nimic suntem, dacă prin noi nu se schimbă nimic din istoria inimii.

Duminica a XXXIV-a după Rusalii (a Întoarcerii lui Iisus risipitor); Ev. Luca 15, 11-32;

Duminica lăsatului sec de carne (a Înfricoșătoarei Judecăți); Ev. Matei 25, 31-46;

Duminica lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai); Ev. Matei 6, 14-21.

Pe calea devenirii sale duhovnicești, fiul risipitor va fi ajuns la înțelepciunea cvasi-patericală și își va fi zis: „Să nu mă încred în puterea mea, și ajutorul lui Dumnezeu va veni la mine; să nu am mândrie și ură față de semenii, pentru că având acestea, nu-mi va fi primită rugăciunea; să mă împac cu toți, ca să am îndrăzneală la rugăciune; să-mi păzesc ochii și gândul, și inima mea nu va vedea cele rele”. La o privire mai atentă, din perspectiva ordinii subtile a existenței, protagonistul nostru, până deunăzi rătică în toate meandrele și întunecimile (i)morale posibile, iată, îl vedem cu memoria și conștiința *transfigurate*, dobândind liniștea și salvarea, după care într-atât a

tânjit, de îndată ce le-a pierdut; și cum, față de orice act de limpezire de gând, Dumnezeu se implică major, El nu refuză niciodată niciun pas pe care noi, oamenii, îl facem întru venirea noastră în fire; și, chiar dacă structura noastră este, din cauza căderii și succesiunii adamice, atât de fragilă înaintea ofensivei păcatului, avem capacitatea de a ne purifica, cât de puțin la început, și a descoperi în adâncul nostru picul de sublim și inefabil, rămase ca grăunte germinativ, printr-o tainică rânduială. Tocmai, pentru că, nu oricui, ci oamenilor cu un anumit traiect destinal, Dumnezeu le rânduiește să înfrunte imposibilul și să *răsucescă* firul vieții până la epuizarea răului și împletirea unei căi frumoase a devenirii; tocmai pentru că, venirea în fire este *poarta de taină* pe care nu o putem deschide decât *scuturați* de orice rău, de tot ceea ce ne dezumanizează și ne scoate din rost (...)

Tălcuirea parabolei și cercetarea cazului *Fiului risipitor* este, dacă vreți, o *anamneză* cu diagnostic și final eminent spiritual; este chipul în oglindă al fiecărui parcurs religios-moral, aproape (cuminții de neputință neavând nimic luminos și mirabil în sufletele lor cărcotașii și indignații de serviciu nu pot fi decât repudiabili). Venirea în fire a fiului risipitor este însăși *transformarea* noastră lăuntrică, antamând umil „dialogul cu Dumnezeu, dialog care este o lucrare la care trebuie să revenim neconținut”, căci numai El poate lămuri și pune la treabă *pribegia* inconștienței.

Marile caractere se împlinesc discret și se descoperă deplin la *Înfricoșata Judecată*. Atunci, omul trebuie „să rupă tăcerea complice, spre a face loc adevărului și frumuseții și măr-

turiei, spre a se și a ne emoționa sau terifia de faptele sale, ce nu pot fi altcum decât congruente cuvintelor și mărturiei”; așa au rost izbăvitor, (și) pornind de la premisa că omul este un amestec, o (*inter* și *supra*)punere, o conviețuire, absolut inedite, „de genialitate candidă și de ființă răzvrătită și frământată”, care-și înțelege atât de limpede destinul tragic, post-adamic. Mai mult, Dumnezeu însuși alege să înțeleagă că oamenii, de cele mai multe ori, se refulează ori sunt aievea personaje vii, fascinante, imposibil ori greu de decipat numaidecât; și, chiar dacă Dumnezeu se lasă „surprins” de naivitatea, stupizenia, vicleniile și tot felul de malversațiuni, este pentru că El nu-i suprimă omului libertatea acțiunii, din rațiuni de pedagogie și psihologie divine, absolute. Rezultă, deci, că *Înfricoșata Judecată* nu poate fi decât firescul lucrurilor, sensul lor și al istoriei, îndreptățita implicare și decretare, directă și miraculoasă, a lui Dumnezeu. Este vorba, în cauză, despre lucrarea unei ființe incoruptibile, ablativă a genera un miracol perpetuu; și face asta pentru a-l scoate pe om din această istorie contingentă și din această lume senzorială și păcătoasă eminentă, și a-l pregăti pentru suprasenzorial, pentru *libertatea spiritului*, pentru veșnicia cea cerească.

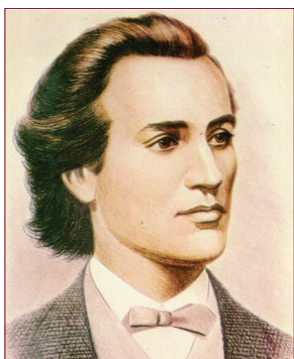
În exercițiul dialogului și comunicării interumane încă este mult de făcut, cu referire la tot ceea ce înseamnă iertarea, onestitatea și înțelegerea celuilalt; „expresia calmă și blândă a bucuriei de a exista” poate fi azi, deși pare desuet, o soluție, o treaptă frumoasă pe portativul propriei noastre devenirii moral-duhovnicești. Și chiar dacă *Ortodoxia*, cum ar zice Horia Bernea, respinge tot ceea ce nu mărturisește și nu transfi-

gurează deplin, de la piatră la sufletul împietrit, surprinzător, lui Dumnezeu nu-i este greu deloc să Se smerească El, deplin, tocmai spre a risipi deșertul urăciunii lăuntrice omenești și a contribui la *transfigurarea* omului, și a-l ajuta pe acesta să-și „croiască” propriul drum în taină; să treacă de la condiția de „flacără timidă” la aceea de vâlvaie luminând propria cale și depărtările altora; de a-l ajuta pe om să primească lumina cunoștinței, să fie trăitor de bucurie, însuflețit de generozitate și fidelitate, disponibil în a compasiona și a ajuta, dornic de a se schimba lăuntric, de a fi *alceva* (...)

Putem insera aici, comun, ideea de *întâlnire* și *transformare*; cu alte cuvinte, este vorba de o stare de lămurire, decurgând dintr-un îndelung timp fizic și, mai ales, metafizic. Dezavuăm, în cauză, practicile de a privi la oameni ca la ceva *aprosopos* – fără chip, fără identitate, care nu prezintă interes, care nu se califică a fi demni de *prețioasă* noastră atenție – dacă ne tot aduc aminte de „prudența cuvântului, de reținere, asceză, milostivire, jurăminte ale sărăciei, neprihană, smernie”, în loc să-și deșarte nouă povara obolului și a arderii interioare; uitând, de fapt, că milostivirea și, apoi, iertarea exclud totalmente judecata, pentru că așa vrea decidentul suprem care, în exercițiul funcțiunii fiind, pe cât este de atotputernic, atunci când este vorba de milostivire, până și atotputernicia „face ascultare” (lucru imposibil pentru noi, de vreme ce toată lucrarea noastră este o aspră și *pestedumnezeiască* judecată, care, nu că nu se mai sfârșește, ci înlocuiește tot, și un duh de ură străbate întreaga noastră lume).

 Pr. Iosif Zoica

Eminescu și Ortodoxia

Fiind în aceeași măsură iubit și învidiat, ridicat pe pedestal și tăvălit prin noroi de așa-zisele elite intelectuale, considerat fie sfânt, fie de-a dreptul păgân, Mihai Eminescu rămâne, fără îndoială, un titan al culturii mondiale și punctul de referință al celei românești. Neînțelec, ca orice geniu, de contemporani, ca de altfel și de urmașii săi întru cele scriitoricești, propagandă comunistă (și nu numai) l-a prezentat drept un promotor al materialismului dialectic și, implicit, un vajnic contestatar al Ortodoxiei, un ateu, iar în unele cercuri culturale de azi este etichetat drept ultranaționalist sau chiar șovin și xenofob. La aceste ultime acuzații a răspuns, cu promptitudine și competență, domnul academician Ioan Aurel Pop într-un studiu din anul 2016, intitulat *Eminescu și străinii. O reconsiderare*, cuprins în volumul *Transilvania, starea noastră de veghe*. Noi vom încerca să creionăm, în linii mari, desigur, atitudinea poetului față de Ortodoxie și față de Biserica Neamului, așa cum reiese din versurile sale, din publicistică și

din textele unor autori care s-au aplecat spre această latură a personalității sale.

În anul 1962, cercetătoarea italiană Rosa del Conte a publicat o lucrare cu titlul *Eminescu sau despre Absolut* (tradusă în limba română abia în 1990), în care evidențiază faptul că nu studiul comparat al religiilor și nici literatura sau filosofia au trezit în poet adâncul sentiment al dreptății și al adevărului, ci o adâncă și sinceră credință. Potrivit domniei sale, filosofia religioasă ce răzbate din scrierile lui Eminescu „își implântă rădăcina în humusul creștinismului primitiv, se încadrează în climatul neoplatonic al Patristicii Răsăritene”, făcând din poet un *geniu religios*. Sigur că opera sa a fost influențată puternic de gândirea lui Schopenhauer și Kant (a și tradus o parte din *Critica rațiunii pure*), dar este la fel de adevărat că traiul său într-o atmosferă împregnată de tradiția creștină răsăriteană l-a condus spre înțelegerea legăturii dintre om și Dumnezeu. De altfel, el însuși mărturisea că „nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu”, iar într-o scrisoare adresată lui Dumitru Brătianu afirma că „istoria omenirii e desfășurarea cugetării lui Dumnezeu”. În același context al raportării la divinitate, Nichifor Crainic se întreba retoric și răspundea plin de simțire: „Este Eminescu un necredincios? Dacă zig-zagurile sale filosofice și etice ne-ar îmbia să admitem această grozăvie, priveliștea sufletului său absorbit în cea mai fierbinte rugăciune ne

umple de un sfânt fior și ne determină să-i recunoaștem înălțimea spirituală. Cine se roagă să devină credincios nu poate fi un necredincios. Cine și-a pierdut credința și speranța, dar le cerșește înapoi ca daruri de la Dumnezeu, nu poate fi necredincios. Când Eminescu se spovedește în rugăciune spunând: «Eu nu mai cred nimic și n-am tărie», e ca și cum ar repeta în alți termeni: «Cred, Doamne, ajută necredinței mele!».

Într-adevăr, este destul de greu de crezut că un om care nu are absolut nicio legătură cu creștinismul decât, cel mult, prin faptul că e născut și e botezat într-o familie ortodoxă, ar putea scrie versuri închinare Fecioarei Maria de o asemenea gingașie și profunzime dogmatică, precum cele din *Rugăciune*. Poezia, arhicunoscută, este o superbă pagină de acatist, primele cinci versuri reprezentând o adevărată variantă versificată a imnului *Apărătoare Doamnă*. La o lectură atentă nu se poate să nu te întrebi dacă nu cumva Eminescu a avut, cel puțin în minte, dacă nu și în față, icoasele și condacele din *Acatistul Bunei Vestiri*.

Un alt aspect interesant al biografiei lui Eminescu îl constituie legătura sa cu mediul monahal. După cum remarcă Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, poetul a avut probabil familia cu cei mai mulți călugări din secolul al XIX-lea. Astfel, doi frați ai mamei sale au îmbrăcat rasa: Costachi și Iancu; a fost legat sufletește de Mănăstirea Agafton, în apropiere de Ipotești, unde viețuia

cele trei mătuși ale sale: Olimpiada, Fevronia și Sofia, toate menționate în *Patericul Românesc*; tot monahie a fost și o verișoară a sa, Xenia Velisarie. La Agafton s-a ascuns Eminescu atunci când a fugit de la Gimnaziul din Cernăuți și tot aici a auzit în 1875 povestea lui Călin spusă de maica Zenaida, pe care o va transpune în superbul poem omonim. Aici, spune Gala Galaction, Eminescu „a cunoscut întâia oară cenobitismul creștin ortodox, pravilele lui și toată trista lui frumusețe”. De asemenea, s-a implicat în străngeri de fonduri pentru schiturile românești de la Muntele Athos, iar în anul 1870 a organizat împreună cu un grup de studenți serbarea de la Putna pentru comemorarea lui Ștefan cel Mare, ocazie cu care va spune în discursul său: „Crist a învins cu litera de aur a adevărului și a iubirei, Ștefan cu spada cea de flăcări a dreptului. Unul a fost libertatea, celălalt apărătorul evangheliei ei”. Deși unora li s-a părut o glumă, iar Titu Maiorescu a pus episodul pe seama sănătății mintale șubrede a poetului, în 1882 Eminescu îi scria lui Zamfir Arbore, jurnalist la ziarul „Românul”, sfătuindu-l să demisioneze amândoi și să se călugărească, iar acolo, în liniștea chiliilor, să scrie letopisește în care să înșire tot ce a îndurat poporul român de-a lungul veacurilor.

Cu siguranță, gândul de a se afla printre călugări, chiar și postum, l-a urmărit pe Eminescu până la sfârșitul vieții. Iată ce consemna preotul care l-a spovedit pe o pagină a unei cărți de rugăciuni, episod consemnat

de profesorul Nae Georgescu: „De ziua Sfinților Voievozi în anul 1886 m-a chemat la Mănăstirea Neamțu, la bolniță, și l-am spovedit și l-am împărtășit pe poetul Mihai Eminescu. Și a fost acolo Ion Gheorghiu din Crăcioani, care acum este primar. Iar Mihai Eminescu era limpede la minte, numai tare posac și trist. Și mi-a sărutat mâna și mi-a spus: «Părinte, să mă îngropați la țărurile mării și să fie într-o mănăstire de maici, și să ascult în fiecare seară, ca la Agafton, cum cântă Lumină lină». Oare nu despre acest dor al său scria el: «Răsa asupra mea, lumină lină./ Ca-n visul meu ceres d-odinioară./ O, Maică Sfântă, Pururea Fecioară./ În noaptea gândurilor mele vină?»

În rândurile de mai sus nu am încercat să arătăm cumva că Eminescu a fost un sfânt, ci că, în niciun caz nu poate fi etichetat drept ateu sau, și mai grav, antiteu. Ca noi toți, a avut înclinații sale, dar și sfântul Petru le-a avut. A căutat adevărul pe căi mai întortocheate, dar niciodată nu a rupt legătura cu Dumnezeu și cu neamul său, așa cum el însuși mărturisea: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarbe soarele un nor din marea de amar”. Nu putem să-i atribuiam aureola sfinților, dar cu certitudine o poartă pe cea a geniului. Datorită lui, cultura română scrie o memorabilă filă în cartea culturii universale și, așa cum inspirat spunea profesorul Costel Zăgan, „în cultura lumii locuim eminescian”.

 Pr. Daniel Cota

Depresia în cazul persoanelor de vârstă a III-a

Depresia la cei vârstnici comportă un diagnostic atent, o evaluare riguroasă a multiplelor situații somatopsihice care pot induce o modificare a tonusului psihic. În sfera afectivă, atitudinea față de pensionare și bătrânețe joacă un rol important. Acestea sunt asociate cu inutilitatea și singurătatea. Sentimentul de izolare socială, de abandonare a profesiei, accentuează îmbătrânirea psihologică, iar implicațiile lor pot fi prevenite. Trebuie învinse rigiditatea vârstnicului și dificultatea de adaptare la noua situație creată.

Definirea profilului psihologic al pensionarului necesită multiple observații, întrucât fiecare persoană vârstnică trebuie investigată și asistată ca atare. Totuși, aspectele psihologice includ numeroase criterii, printre care etnicitatea și pensionarea. Etnicitatea este importantă sub aspectul sistemului de valori, al modului în care vârstnicul își stabilește prioritățile. Abilitățile verbale, viteza proceselor intelectuale, memoria sau procesul de învățare reprezintă facultăți intelectuale prețioase, care, dacă au fost bine antrenate în timpul perioadei acti-

ve, profesionale, chiar dacă au mai suferit modificări legate de îmbătrânirea fiziologică, marchează profund individualitatea și trăsăturile personalității vârstnicului.

Personalitatea omului este hotărâtoare pentru modul de a îmbătrâni (adică cu sau fără succes, „înflorind” sau „clătinându-se”). Unele persoane în curs de îmbătrânire devin mai interiorizate și necesită o atenție aparte, în timp ce altele interpretează constant diferitele încercări și provocări ale vieții. Diferențele apar nu numai în funcție de etnicitate și personalitate, ci și în funcție de satisfacțiile pe care vârstnicul le-a avut într-o anumită perioadă a vieții, de rolul de părinte, dar și de genul persoanei.

Pentru cei mai mulți dintre noi, îmbătrânirea devine o adevărată criză de viață. Aceasta se manifestă atunci când omul se află într-o situație în care atitudinile sau comportamentele obișnuite până în momentul respectiv nu mai corespund. Situația se prezintă sub un dublu aspect: există șansa ca persoana respectivă să se schimbe, să se reorienteze, sau pericolul ca ea să se cramponeze de obiceiurile dobândite în timp. Reorientarea facilitează o schimbare, cramponarea poate furniza baza unui atac de panică. Conștientizarea vârstei poate să se manifeste ca un semnal că ne-am poziționat greșit față de noi înșine sau față de viață și că trăim trecând pe lângă ceea ce este esențial.

Din acest punct de vedere, pericolul apare în cazul celor care au avut de timpuriu succese neobișnuite. Este vorba despre oamenii care și-au datorat satisfacțiile exclusiv tinereții, frumuseții și atractivității lor. Aceste valori, odată dispărute, pot genera o disperare profundă sau depresii împinse până la melancolie, iar unii încearcă să le suprimă prin consumul de alcool sau prin alte vicii. În general, toți vârstnicii se confrun-

tă cu cele două adevăruri grave: perioada scurtă de viață ce le-a mai rămas și ceea ce numim „boala pensionării” sau „patologia pensionării”.

Vârstnicul percepe modificările fiziologice caracteristice etapei sale de viață ca pe o *criză* ce poate fi resimțită dureros din punct de vedere fizic, dar și psihic, sub aspectul afectării demnității. O consecință firească a acestui moment dramatic al vieții sale este problema concepțiilor individului (filosofice, științifice, morale și religioase). Încep să apară întrebări de genul „dacă viața a meritat sau merită să fie trăită, dacă propria viață a fost un succes sau eșec”. Pesimismul este cel care începe să câștige teren; optimismul nu este complet absent, ci poate exista sub formă de proiecte, uneori artificiale sau chiar fanteziste.

Este știut faptul că bătrânețea nu-i afectează în același mod pe toți indivizii, deoarece unii dintre ei au resurse acumulate încă din tinerețe pentru a se adapta schimbărilor și evenimentelor care marchează această perioadă de vârstă, în timp ce alții reacționează într-un mod negativ, neavând capacitate de a se adapta modificărilor și evenimentelor legate de vicisitudinile vârstei înaintate.

Problemele adaptării psihice la procesul de îmbătrânire au evidențiat rolul proceselor de compensare. Există o serie de stări sufletești care subminează sănătatea și scurtează viața: tristețea, supărările frecvente sau atitudinea pesimistă în viață. Împotriva durerilor fizice există medicamente analgezice, în vreme ce stările sufletești negative pot fi combătute, chiar anihilate prin altele pozitive, favorabile sănătății și longevității. Buna dispoziție reprezintă un mediu dintre cele mai eficiente.

 Psih. Alexandru Oros

Tăierea împrejur cea după trup a Domnului

In a opta zi după Nașterea Sa, Domnul nostru Iisus Hristos a fost tăiat împrejur, în conformitate cu Legea Vechiului Testament. După acest ritual, Pruncul a primit numele Iisus, așa cum Arhanghelul Gavriil i-a spus Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în ziua Bunei Vestiri. Părinții Bisericii explică faptul că Domnul a fost circumcis pentru ca mai târziu nimeni să nu se îndoiască de faptul că El Și-a asumat cu adevărat trup omenesc și că întruparea Lui nu a fost doar o iluzie, așa cum învățau unii eretici.

Potrivit mențiunii din cartea Faceră, actul circumciziei a fost instituit ca un semn văzut al legământului încheiat de Dumnezeu cu patriarhul Avraam și cu urmașii acestuia, act ce trebuia îndeplinit în cazul tuturor copiilor de parte bărbătească, începând cu vârsta de 8 zile. Ca urmare, toți bărbații și copiii din casa patriarhului și Avraam însuși, în vârstă de 99 de ani pe atunci, împreună cu fiul său Ismael de 13 ani, s-au supus tăierii împrejur chiar în ziua instituirii actului propriu-zis. După aceea a urmat Isaac și toți urmașii lui. În baza legământului încheiat cu Dumnezeu, patriarhului i s-a schimbat numele,

din Avram – tatăl înălțimii, în Avraam – tatăl neamurilor sau tată al mulțimii. Mai târziu, în cartea Leviticul se spune că Dumnezeu a poruncit, prin Moise, să fie circumcizi toți copiii israeliți la opt zile de la naștere. Cu acest prilej se punea și numele copilului. Deoarece circumciziunea era un semn al legământului cu Dumnezeu, cel ce se sustrăgea voit acestui act nu mai făcea parte din comunitatea israelită și trebuia ucis.

Ziua a opta este o tranziție de la starea infantilă la perfecțiunea personală, pentru că în această zi, în conformitate cu dispozițiile religioase evreiești, pruncul devine copil și dobândește o anumită personalitate. Sfântul Andrei Criteanul separă primele 7 zile de după nașterea unui copil de cea de-a opta, spunând că a opta zi este completarea celor șapte și începutul viitorului. În conformitate cu contextul religios evreiesc, această zi constituie o etapă extrem de importantă pentru existența umană a fiecărui nou-născut, prin faptul că ea completează vârsta infantilă și deschide vârsta maturității, care duce la perfecțiune. „Aceasta se face, spune Sfântul Părinte, prin intermediul numelui, care este dat în ziua a opta”. Punerea numelui, cu alte cuvinte, oferă pruncului o anumită identitate personală. Acest act recunoaște, în mod solemn, dreptul natural al copilului de a fi o existență personală, adică o ființă umană perfect constituită, printre celelalte ființe umane. Perfecțiunea despre care vorbește Sfântul Andrei aici face referire la identitatea personală pe care o dobândește copilul atunci când își primește numele.

Tăierea împrejur din ziua a opta arată trecerea de la o stare carnală la una spirituală. Actul liturgic de tăiere a unei

mici părți din organism presupune respingerea unei condiții trupesti, în care fiecare ființă umană se naște, în timp ce înlocuirea sa cu numele implică intrarea ființei umane într-o altă stare, spirituală, care duce la perfecțiune.

Sfântul Andrei Criteanul face referire la Avraam și tatăl său Terah, cu scopul de a clarifica aceste două condiții. Terah, care era idolatru, reprezintă condiția carnală a idolatriei, ce are în vedere lumea materială, trupească, desprinsă de Creatorul său. Avraam reprezintă starea spirituală, care este în legătură cu Creatorul lumii, ca punct principal și esențial de referință pentru viața omului și care îl face pe om membru al poporului lui Dumnezeu. Deci, Sfântul Părinte spune: „Pentru că natura avea să fie frământată cu o idolii de către Terah, tatăl lui Avraam, a fost necesar ca un popor din Avraam să fie pus deoparte pentru Creator, prin intermediul unei peceti, până la venirea Lui, pecete necesară omului pentru a fi reînnoit. Tăierea împrejur respinge un reziduu al cărnii și oferă un sigiliu pentru a opta zi, care are în vedere lucrurile viitoare”.

Așadar, aceste două evenimente, Tăierea împrejur a Domnului și primirea numelui, ne reamintesc nouă, creștinilor, că am intrat într-un legământ nou cu Dumnezeu și că am fost tăiați împrejur „cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos” (Col. 2, 11). În acest sens, chiar numele „creștin” (următor al lui Hristos) este un semn al intrării omenirii într-un legământ nou cu Dumnezeu.

 Ioan-Lucian Radu

Actualitatea creștină

● În Mănăstirea Sumela din Turcia a fost descoperită o capelă despre care nu se știa nimic până în prezent

Mănăstirea Sumela este așezământ ortodox, aflat în districtul Mačka din provincia Trabzon a Turciei moderne. Amplasată într-o stâncă abruptă, la o altitudine de aproximativ 1200 de metri, străjuind valea Altindere. Vechea mănăstire este un sit de mare importanță istorică și culturală, precum și o atracție turistică majoră a Parcului Național Altindere. Principalele elemente ale complexului Mănăstirii Sumela sunt biserica de piatră, mai multe capele, bucătării, camere de elevi, o casă de oaspeți, o bibliotecă și un izvor sfânt venerat de creștinii ortodocși răsăriteni. Din cauza căderilor repetate de pietre, din 22 septembrie 2015, mănăstirea a fost închisă publicului din motive de siguranță, pe durata unui an, pentru a rezolva problema; această perioadă a fost, ulterior, extinsă la trei ani, fiind programat să se redeschidă pentru vizitatori în ziua Adormirii Maicii Domnului, în acest an. Mănăstirea este una dintre cele mai importante atracții istorice și turistice din Trabzon. Conform tradiției locale, acest așezământ monahal, închinat Maicii Domnului, a fost înființat la sfârșitul secolului al IV-lea. Astăzi, mănăstirea primește anual peste 600.000 de vizitatori.

În cadrul lucrărilor de restaurare din ultima perioadă, s-a descoperit un tunel secret care duce spre un loc despre care se crede că a slujit drept altar pentru creștini. De asemenea, au fost descoperite fresce nevăzute, reprezentând cerul și iadul, precum și viața și moartea. Astăzi, noile descoperiri certifică faptul că era vorba despre o capelă (biseriцуță).

sursa: lonews.ro

Creștini, știati că... ?

● În anumite zone, slujba Aghiasmei Mari din ziua de Bobotează este urmată de aruncarea crucii într-o apă curgătoare, pentru a fi recuperată de cei mai curajoși tineri?

Aruncarea crucii în apă de Bobotează este un obicei care se păstrează atât în sate, cât și în orașe. După încheierea slujbei din ziua Botezului Domnului, întreaga comunitate pornește în procesiune către o apă curgătoare. Preotul sau arhiereul aruncă o cruce în apă, iar tinerii se scufundă pentru recuperarea ei.

În vechime, în București, la acest ritual participau familia regală, oficiali ai statului, patriarhul împreună cu un sobor de slujitori ai sfințelor altare și credincioșii. Din documente reiese că ceremonia începea de la biserica Zlătari de pe Calea Victoriei din capitală și se sfârșea la podul din Piața Senatului (astăzi Piața Națiunile Unite). Aici avea loc ritualul aruncării sfintei cruci în Dâmbovița, râul ce traversează municipiul București. Din anul 1948, acest ceremonial public a fost interzis.

S-a spus că aruncarea și recuperarea crucii din apă la sărbătoarea Botezului Domnului simbolizează intrarea și ieșirea lui Hristos din apa Iordanului. Iar întrecerea tinerilor în a scoate cât mai repede crucea din apă are ca temei faptul că Hristos a ieșit de „îndată” din apă (pentru că El nu avea păcate, nu avea ce să mărturisească și de aceea nu trebuia să rămână mai mult timp în Iordan). Astfel, aruncarea crucii în apă are menirea de a înlătura forțele răului, dar nu trebuie să credem că prin acest act apa devine aghiasmă. Pentru transformarea apei în aghiasmă există o rânduială. Dacă apa s-ar putea schimba în aghiasmă doar prin aruncarea crucii în ea, atunci ar fi fost de ajuns ca preotul să scufunde doar crucea în vasele cu apă. Însă, putem observa că în cadrul slujbei de sfințire a apei există o rânduială cuprinsă în cărțile de cult: se citesc trei paremii, toate din proclamația lui Isaia (cap. 25, 1-10; 55, 1-13 și 12, 3-6), apoi Apostolul (din I Cor. 10, 1-4) și Evanghelia (de la Mc. 1, 9-12), în care se prezintă în rezumat Botezul Domnului, iar după ectenia mare se rostește rugăciunea de sfințire a apei, compusă de Sfântul Sofronie al Ierusalimului, adresată Sfintei Treimi.

 Adrian Cocosilă

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei

Decembrie 2017

Vineri, 1 decembrie ❖ A liturghisit în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, apoi pe esplanada din fața Catedralei, a oficiat slujba de *Tè-Deum*, adresând un mesaj festiv românilor adunați la marea sărbătoare. După aceea, a luat parte la parada militară, organizată cu prilejul serbării Zilei Naționale a României.

Duminică, 3 decembrie ❖ A oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia.

Marți, 5 decembrie ❖ A efectuat o vizită pastorală la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din protopopiatul Sighișoara.

Miercuri, 6 decembrie ❖ De hram, a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Nicolae” de la Jacul Românesc, protopopiatul Sighișoara. La sfârșitul slujbei, a hirotesit întru *protosinghel* pe ieromonahul Gheorghe Boboia, duhovnicul acestui așezământ monahal.

Joi, 7 decembrie ❖ A oficiat slujba de resfințire a bisericii cu hramul „Sfântul Nicolae” din filia Valea-Iobăgeni, parohia Miercurea Nirajului, protopopiatul Târgu-Mureș. De asemenea, a acordat *Diplomă de vrednicie* părintelui paroh Marius-Mircea Bălăsoiu, iar binefăcătorilor sfântului locaș le-a conferit *Diplome de aleasă cinstire*.

Vineri, 8 decembrie ❖ În biserica „Buna Vestire” din municipiul Târgu-Mureș, la invitația Ligii Tinerilor Creștini Ortodocși Români, a susținut conferința duhovnicească intitulată „Lumina Betleemului permanentizată în istorie”.

Sâmbătă, 9 decembrie ❖ A efectuat vizite pastorale în parohiile Voiniceni, Bârdești și Porumbeni din protopopiatul Târgu-Mureș.

Duminică, 10 decembrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Înălțarea Sfintei Cruci” din municipiul Târnăveni. De asemenea, a oficiat slujba de sfințire a clopotelor acestei biserici parohiale.

Luni, 11 decembrie ❖ A efectuat o vizită pastorală la Grădinița „Sfântul Nicolae” din municipiul Sebeș.

Marți, 12 decembrie ❖ În Așezământul social „Sfântul Nicolae” din parohia Valea Lungă, protopopiatul Blaj, i-a întâlnit pe copiii ocrotiți de această instituție filantropică, oferindu-le mai multe daruri.

Miercuri, 13 decembrie ❖ A întreprins o vizită pastorală la Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Râmneț, protopopiatul Aiud, adresând obștii monahale un cuvânt de învățătură.

Joi, 14 decembrie ❖ În Sala „Sfântul Ierotei” din incinta Centrului eparhial, a prezidat ședința de lucru cu părinții protopopi din Eparhia Alba Iuliei. După ace-

ea, în Catedrala arhiepiscopală, a săvârșit o slujbă de pomenire pentru Regele Mihai I al României, rostind un cuvânt de evocare și omagiere a personalității ilustrului suveran al poporului român.

Vineri, 15 decembrie ❖ Seara, în Catedrala *Reîntregirii*, a participat la slujba Vecerniei și a adresat o meditație elevilor și studenților teologi, în cadrul programului liturgic al *Săptămânii duhovnicești*.

Duminică, 17 decembrie ❖ A oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia.

Luni, 18 decembrie ❖ În Sala Sinodală a Reședinței Patriarhale, a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Miercuri, 20 decembrie ❖ În Salonul „Emilian Episcopul” al Centrului eparhial, a primit mai multe grupuri de colindători, vestitori ai Nașterii Domnului.

Joi, 21 decembrie ❖ În Salonul „Emilian Episcopul” al Centrului eparhial, a primit cete de colindători, adresându-le frumoase cuvinte despre importanța și semnificația sărbătorii Nașterii Domnului în ieslea Betleemului.

Vineri, 22 decembrie ❖ A participat la întrunirea Consiliului profesoral al Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia.

Duminică, 24 decembrie ❖ A săvârșit Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. Seara, după săvârșirea Vecerniei mari și a Litiei, a asistat la concertul de colinde susținut de către corala „Sfânta Treime” a Catedralei *Reîntregirii*.

Luni, 25 decembrie ❖ De Praznicul Nașterii Domnului, a slujit în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia. După Sfânta Liturghie, a avut loc recepția îndătinată.

Marți, 26 decembrie ❖ De sărbătoarea Soborului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfânta Maria” din municipiul Blaj.

Miercuri, 27 decembrie ❖ La Mănăstirea „Buna Vestire” de la Pătrângenii, protopopiatul Alba Iulia, a asistat la Sfânta Liturghie și a rostit un cuvânt de învățătură.

Duminică, 31 decembrie ❖ A participat la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea „Buna Vestire” de la Pătrângenii și a predicat. În Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, la cumpăna dintre ani, a oficiat *Slujba ce se săvârșește în noaptea trecerii dintre ani*, rostind un scurt cuvânt ocazional.

A consemnat
Eugen Băraian

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a liturghisit în parohia „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din municipiul Târgu-Mureș

În ziua de duminică, 7 ianuarie, Ierarhul nostru a celebrat Sfânta Liturghie în parohia „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din municipiul Târgu-Mureș. La altarul acestei biserici, slujește vrednicul și distinsul preot paroh Ioan Lazăr, secondat de către părințele Emanuel Lazăr.

Piatra de temelie a sfântului locaș de închinare a fost pusă în data de 27 martie 1993; în același an, a început construcția lui. Lucrarea completă a pereților din lemn și a acoperișului din șindrilă a fost executată de către meșterul Vasile Ivanciuc din localitatea Bârsana – Maramureș.

Credincioșii mureșeni l-au întâmpinat pe Întâistătorul Eparhiei noastre cu multă căldură și dragoste, gustând din fagurele de miere al învățăturilor împărtășite lor. La sfârșitul

slujbei, domnul vicepreședinte al Consiliului Județean Mureș, Alexandru Cîmpeanu, a primit Ordinul „Credință și Unire”.

Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Sfânta Liturghie în parohia „Toți Sfinții” din orașul Luduș, județul Mureș

În Duminica a 29-a după Rusalii, 14 ianuarie, Arhiepiscopul Alba Iuliei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Toți

Sfinții” din orașul Luduș. Turma cea cuvântătoare de aici este păstorită cu multă răvnă de către părintele Ilie Dăian.

Construcția edificiului bisericesc a început în anul

1992, acesta fiind în formă de *cruce greacă înscrisă*, având două turnuri și cupolă centrală. Catapeteasma din lemn de stejar s-a montat în anul 2015, iar în prezent se lucrează la pictarea interiorului în tehnica *fresco*.

Impresionat de cuminența exemplară a credincioșilor participanți la cultul liturgic, Înaltpreasfinția Sa le-a pus la suflet acestora faptul că trebuie să îngenuncheze mereu, cu recunoștință, în fața tronului Preasfintei Treimi, precum a făcut-o și samarineanul leproș din Evanghelie.

Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfântul Antonie cel Mare” din Alba Iulia

În data de 17 ianuarie, Părintele Arhiepiscop Irineu a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfântul Antonie cel Mare” din municipiul Alba Iulia, care, în această zi, și-a sărbătorit hramul. Preot paroh al comunității creștine de aici este părintele profesor Simion Todoran.

În toamna anului 1991, biserica a fost strămutată pe locul unde se află și azi, iar în anul 1995 a fost înzestrată cu mobilier nou și catapeteasmă, sculptate de către meșterul Virgil Armanu din localitatea

Grumăzești, județul Neamț. Între anii 1996-2000, s-a realizat pictura în tehnica *fresco*.

Adresându-se celor prezenți, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a spus: „Viața aceasta pământească ni se dă o singură dată, fiind un dar sacru foarte prețios. De aceea, ea nu poate fi trăită cu indiferență, ca o ușuratică și agreabilă strecurare printre ani și zile. Ea trebuie trăită cu înțelepciune, ca o misiune de îndeplinit, ca o datorie de restituit Celui Ce pentru noi a murit și a înviat”.

Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: **Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU**, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu **Botoi**;
Redactori: Pr. Nicolae **Aloman**; Andrei **Motora**;
Colaboratori: Pr. Petrișor **Muntean**, Arhid. Rafael **Orzeiu**, Pr. Ioșif **Zoica**;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2018 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman